

अलङ्कारः

Que.1. श्लोकं पठित्वा अलङ्कारं लक्ष्यलक्षण समन्वयपूर्वं लिखत ।

[Marks : (4)]

समुद्रहन्तं सलिलातिभारं
वलाकिनो वारिधरानदन्तः
महत्सु शृङ्गेषु महीधराणां
विश्रम्य विश्रम्य पुनः प्रयाति।।

Ans. स्वभावोक्तिः -१

लक्षण लेखनाय -१

समर्थनाय -२

Que.2. 1.श्लोकांशं पठित्वा पट्टिकां पुरयत ।

[Marks : (4)]

हंसीव कृष्ण ते कीर्तिः स्वर्गङ्गामवगाहते ।

2.अपमानम् उपमेयम् साधारणधर्मः उपमावाचकम्

१५.श्लोकं पठित्वा उपमायाः चत्वारः घटकान् विविच्य लिखत ४

तस्यालमेषा क्षुधितस्य तृप्त्यै

प्रदिष्टकाला परमेश्वरेण ।

उपस्थिता शोणितपारणा मे

सुरद्विषश्चान्द्रमसी सुधेव।।

Ans. 1.अपमानम् उपमेयम् साधारणधर्मः उपमावाचकम्

हंसी कृष्णस्य कीर्तिः स्वर्गङ्गामवगाहनम् इव

2.अपमानम् - चान्द्रमसी सुधा।

उपमेयम् - एषा शोणितपारणा।

साधारणधर्मः -तृप्त्यै अलम्।

उपमावाचकम् - इव।

Que.3. 1. उपमालंकारः सोदाहरणं व्याख्यात ।

[Marks : (4)]

2.दीपकालङ्कारः सोदाहरणं व्याख्यात ।

3.स्वभावोक्त्यलङ्कारं सोदाहरणं विशदयत ।

4.कमप्यलङ्कारः सोदाहरणं विशदयत ।

क.उपमा

ख.दीपकम्

5.कमप्यलङ्कारः सोदाहरणं विशदयत ।

क.दीपकम्

ख.स्वभावोक्तिः

Ans. 1-5

लक्षण लेखनाय -१

समर्थनाय -१

उदाहरणलेखनाय -१

समर्थनाय -१

Que.4. प्रदत्तात् कः अलङ्कारः इति सलक्षमं समर्थयत।

[Marks :(4)]

१.मदेन भाति कलभः प्रतापेन महीपतिः।

२. हंसीव कृष्ण ते कीर्तिः स्वर्गङ्गामवगाहते।

३.कुरङ्गैरुत्तरङ्गाक्षैः स्तब्धकर्णैरुदिक्यते।

Ans. १.दीपकं-१

लक्षणलेखनाय -१

समर्थनाय - १

२.उपमा-१

लक्षणलेखनाय -१

समर्थनाय - १

३.स्वभावोक्तिः-१

लक्षणलेखनाय -१

समर्थनाय – १

Que.5. प्रदत्तेषु अलङ्कारद्वयस्य लक्षणं लिखत।

[Marks :(2)]

क.उपमा

ख.दीपकम्

ग.स्वभावोक्तिः

Ans. उचित लक्षण लेखनाय -२

Que.6. यथोचितं योजयत।

[Marks :(4)]

सादृश्यवर्णनं	अर्थाङ्कारः
अर्थस्य चमत्कारिता	दीपकम्
वर्ण्यावर्ण्यानां धर्मैक्यं	स्वभावोक्तिः
स्वभावस्य वर्णना	उपमा

Ans. यथोचितं योजयत।

सादृश्यवर्णनम्	उपमा।
अर्थस्य चमत्कारिता	अर्थाङ्कारः ।
वर्ण्यावर्ण्यानां धर्मैक्यम्	दीपकम्।
स्वभावस्य वर्णना	स्वभावोक्तिः

Que.7. उपमालङ्कारस्य चत्वारः घटकाः के?

[Marks :(2)]

Ans. उपमानम्, उपमेयम्, उपमावाचकं, साधारण धर्मः।

Que.8. उपमायाः कति घटकाः सन्ति ।

[Marks :(1)]

Ans. चत्वारः।

Que.9. उपमायाः घटकेषु एकस्य न्यूनता अस्ति चेत् सा उपमा ----- भवति।

[Marks :(1)]

Ans. लुप्तोपमा।

Que.10. कोष्ठकात् समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत।

[Marks :(1)]

१.कवेः कर्म ----- ।

(कथनं ,काव्यं,काम्यं, कवनं)

२.अलङ्कारः कतिविधः

(द्विविधः,त्रिविधः,चतुर्विधः,पञ्चविधः)

Ans. १.काव्यम्।

२.द्विविधः।